FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN FREMSAT DEN 9. JULI 1981 [1]

Høje Domstol.

Den 11. marts 1980 udtalte Domstolen i sag 104/79, *Foglia* mod *Novello*, Sml. 1980, s. 745, at den ikke havde kompetence til at tage stilling til de spørgsmål, som Pretura di Bra havde forelagt den i henhold til EØF-traktatens artikel 117 i en sag, som verserede for nævnte domstol. I den nævnte sag havde sagsøgeren, en italiensk vinhandler, påstået sagsøgte, der havde nægtet at betale, dømt til betaling af afgifterne af et parti italiensk hedvin, som sagsøgeren havde solgt til sagsøgte med henblik på levering til tredjemand i Frankrig. Der var tale om afgifter, som de franske myndigheder havde opkrævet hos den speditør, sagsøgeren havde antaget. Speditøren havde betalt afgifterne. Sagens nærmere omstændigheder er beskrevet i dommen, og efter min opfattelse tjener det ikke noget formål at gentage dem her. Som jeg læser dommen, antog Domstolen, at den savnede kompetence på grund af, at den fandt det bevist, at der ikke bestod noget reelt stridsspørgsmål om fællesskabsretten mellem sagens parter. Sagen for den italienske domstol, og muligvis hele sagsforholdet, var ifølge Domstolens opfattelse konstrueret med henblik på at opnå en afgørelse vedrørende et spørgsmål, som parterne allerede var enige om. Da der ikke forelå noget stridsspørgsmål mellem parterne, havde Domstolen hverken pligt eller ret til at træffe afgørelse i sagen. Den italienske domstol har nu stillet yderligere fem spørgsmål. Fire af dem har til formål at undersøge virkningen og rækkevidden af Domstolens afgørelse. Ved det sidste af dem er der søgt oplysning om anvendelsen af EØF-traktatens artikel 95 på sagens faktum.

Den franske regering har rejst en formalitetsindsigelse vedrørende den foreliggende sag. Den gør gældende, at Domstolen allerede har afgjort, at den savner kompetence, og at sagen ikke kan genoptages. Jeg finder ikke denne indsigelse velbegrundet. Domstolen har allerede i sag 29/68, *Milch-, Fett- und Eier-Kontor GmbH* mod *Hauptzollamt Saarbrücken*, Sml. 1969, s. 33, fastslået, at en national domstol kan stille spørgsmål med henblik på nærmere afklaring af de svar, som er blevet givet i forbindelse med en tidligere forelæggelse. De første fire spørgsmål i den foreliggende sag kan betragtes under denne synsvinkel. Herudover er det min opfattelse, at Domstolen, såfremt den er blevet anmodet om at besvare spørgsmål, der er forelagt på grundlag af mangelfulde oplysninger, eller hvis sagens omstændigheder senere er ændret væsentligt, således at de oprindelige svar ikke længere kan anvendes, i en selvstændig sag kan besvare yderligere spørgsmål også om det samme emne. Som den italienske ret selv understreger, har den nu givet en mere fyldestgørende forklaring, og jeg finder, at Domstolen nu står fuldstændig frit med hensyn til at afgøre, hvorvidt denne forklaring er tilstrækkelig til at give Domstolen mulighed for at bestemme, at den har kompetence til at behandle de rejste spørgsmål, navnlig spørgsmål fem.

1 — Oversat fra engelsk.

Det *første* spørgsmål drejer sig generelt om Domstolens og nationale retters rolle under en forelæggelse i henhold til artikel 177, og der spørges særligt, hvilke beføjelser, der er tillagt hhv. Domstolen og de nationale domstole »navnlig i betragtning af de beføjelser, som de sidstnævnte har i medfør af deres respektive nationale retsordener med hensyn til at bedømme samtlige faktiske og retlige omstændigheder samt de spørgsmål, der rejses i hovedsagerne, navnlig når der under disse er nedlagt påstand om afsigelse af en anerkendelsesdom«. Dette spørgsmål synes at tage udgangspunkt i de anbringender, som var fremført for den nationale ret, om, at virkningen af Domstolens dom var, at den havde tiltaget sig beføjelse til at træffe afgørelse vedrørende faktum og til at bedømme parternes subjektive hensigter og handlemåde.

Artikel 177 tillægger Domstolen kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af traktaten samt om gyldigheden og fortolkningen af nærmere bestemte retsakter. Der fortsættes: »Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af Medlemsstaterne, kan denne ret hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålet«.

Det er min opfattelse, at Domstolen har anset denne bestemmelse for at indebære en slags samarbejde eller dialog mellem sig selv og den nationale domstol, idet de to domstole har forskellige opgaver. På den ene side er det et spørgsmål om fællesskabsret, og det er derfor i sidste instans Domstolen, som skal afgøre, om et stillet spørgsmål falder ind under de områder, som er beskrevet i artikel 177, stk. 1, (sagerne 105/79 og 68/80, *anmodninger om præjudiciel afgørelse indgivet af den tjenstgørende dommer ved Tribunal d'instance de Hayange* (Sml. 1979, s. 2257, og Sml. 1980, s. 771) samt sag 175/79, *Regina* mod *Saunders* (Sml. 1979, s. 1129), hvorvidt det organ, for hvilket spørgsmålet rejses, er en »ret« (sag 61/65, *Vaasen-Göbbels,* Sml. 1965-1968, s. 227; sag 17/76 *Brack* mod *Insurance Officer,* Sml. 1976, s. 1429; og sag 65/77, *Razanatsimba,* Sml. 1977, s. 2229), og hvad der skal til, for at et spørgsmål kan anses for stillet. På den anden side set har Domstolen ofte anerkendt, at den nationale domstol skal tage stilling til sagens faktum. Det er også den nationale domstol, og ikke Domstolen, der skal skønne, hvorvidt afgørelsen af »et sådant spørgsmål« som rejses ved den, er nødvendig, før retten afsiger sin dom. Domstolen undersøger ikke baggrunden for spørgsmålene eller spørgsmålenes betydning for afgørelsen af sagen (sag 26/62 *Van Gend en Loos,* Sml. 1954-1964, s. 375 (navnlig s. 378); sag 13/67 *Becher* mod *Hauptzollamt München,* Recueil 1968, s. 187 (navnlig s. 197) og sag 117/77 *Algemene Ziekenfonds Drenthe Platteland* mod *Pierik,* Sml. 1978, s. 825 (navnlig s. 834). Dette hører til de nationale domstoles opgaver.

Den nationale domstol må imidlertid finde det bevist, at et sådant spørgsmål er rejst, og at det er nødvendigt for den at afgøre det. Finder Domstolen ikke, at den nationale ret har overvejet, hvorvidt det er nødvendigt at besvare spørgsmålet for at afsige dom i sagen, eller hvis den nationale domstol blot fandt, at det ved første øjekast ville være belejligt for den at få et svar, uden at dette var nødvendigt med henblik på at afsige dommen,

mener jeg, at Domstolen er berettiget til at afvise at behandle spørgsmålene. Det er naturligvis kun i ganske særlige tilfælde, Domstolen vil finde, at den nationale domstol har taget fejl i så henseende. Som Domstolen udtalte i sag 13/68, *Salgoil* mod *Italien,* Sml. 1965-1968, s. 553 (navnlig s. 555) og i sag 5/77, *Tedeschi* mod *Denkavit,* Sml. 1977, s. 1555 (navnlig s. 1573), er der »når en national ret anmoder om fortolkning af en fællesskabsretlig bestemmelse, ... grund til at antage, at retten anser denne fortolkning for nødvendig for tvistens løsning«. På trods heraf kan der opstå ganske særlige tilfælde, i hvilke det fremgår af forelæggelseskendelsen eller sagens akter, at den nationale domstol ikke har foretaget en korrekt bedømmelse af sagen i forhold til artikel 177. Der kunne være tale om, at der kunne foreligge sådanne omstændigheder, at Domstolen kunne nægte at behandle spørgsmål, som helt klart var et misbrug af proceduren for Domstolen, eller hvor Domstolen ville finde det nødvendigt at hjemvise spørgsmålene til den nationale ret med henblik på en klargøring, eller, således som det blev foreslået under den mundtlige forhandling, hvor Domstolen måtte finde det rigtigt at hjemvise sagen til den nationale domstol med henblik på dennes afgørelse af, om den i lyset af Domstolens bemærkninger virkelig fandt det nødvendigt at stille spørgsmålene.

Det afgørende spørgsmål i den foreliggende sag er efter min opfattelse, hvorvidt den nationale domstol er overbevist om, at det er nødvendigt at afgøre et spørgsmål om fællesskabsretten, jf. artikel 177, før der afsiges dom.

På nogle retsområder er det helt klart muligt at træffe afgørelse på grundlag af parternes enighed, f.eks. i tilfælde, hvor der er indtalt et pengekrav, som er erkendt. Retten kan i et sådant tilfælde afgøre sagen på grundlag af parternes enighed, uden selv at træffe afgørelse vedrørende særlige retsspørgsmål. På den anden side set kan retten være forpligtet til at træffe afgørelse vedrørende et retsspørgsmål, uanset parternes holdning.

Hvis der i en sag for en national domstol rejses et spørgsmål om fællesskabsret, der falder inden for artikel 177, men retten kan afsige dom uden at afgøre spørgsmålet, bør den efter min opfattelse ikke forelægge spørgsmålet for Domstolen, uanset om parterne ønsker spørgsmålet forelagt. Valget og afgørelsen er rettens, ikke parternes. Hvis på samme måde den nationale domstol finder, at en afgørelse af et sådant spørgsmål er nødvendig for afsigelsen af dommen, har den efter min opfattelse ret hertil i henhold til artikel 177. Jeg mener ikke, at det i denne forbindelse er afgørende, hvorvidt parterne har indtaget samme holdning til det fællesskabsretlige spørgsmål. Det er ikke afgørende, om parterne er enige. Det afgørende spørgsmål er, hvorvidt retten finder, at spørgsmålet må afgøres, for at dommen kan afsiges. I en sag, hvor der er nedlagt påstand om en anerkendelsesdom, og i hvilken der klart og direkte er rejst et spørgsmål, der er omfattet af artikel 177, må retten efter min opfattelse have ret til at forelægge spørgsmålet, uanset parternes holdning dertil.

Medmindre, hvilket synes usandsynligt, retten er bundet af parternes overensstemmende anbringender vedrørende retsspørgsmålet (hvor det ikke er nødvendigt at træffe afgørelse herom med henblik på domsafsigelsen) må retten afgøre ethvert retsspørgsmål, som rejses, og som er nødvendigt for afgørelsen af sagen. Hvis dette spørgsmål vedrører et af de emner, som er indeholdt i artikel 177, stk. 1, kan retten efter min opfattelse forelægge spørgsmålet for Domstolen.

Som Pretura beredvilligt accepterer, var den fremstilling af baggrunden for sagen for retten, som blev givet ved den første forelæggelse, kortfattet. Retten har nu udbygget det materiale, som tidligere har været fremlagt for Domstolen. Retsstillingen er, som jeg nu ser den, at sagsøgeren har nedlagt påstand om betaling af et pengebeløb, og at han ikke finder det nødvendigt at henvise til fællesskabsretten til støtte for sit krav. Sagsøgte har påstået frifindelse under henvisning til en aftale mellem parterne, som udelukker hæftelse for betaling, som ikke lovligt kan kræves. Afgifterne bør angiveligt ikke opkræves på grund af, at de er uforenelige med fællesskabsretten. Sagsøgte mener ikke at skylde pengene og har nedlagt påstand om anerkendelsesdom herfor. Retten er kommet til det resultat, at der skal træffes afgørelse vedrørende et spørgsmål om fællesskabsret, før der afsiges dom vedrørende påstanden og vedrørende modpåstanden om en anerkendelsesdom. Når henses hertil har retten efter min opfattelse, og med forbehold af de spørgsmål, som det henstår at afgøre, ret til at forelægge spørgsmålet for Domstolen i henhold til artikel 177. Jeg mener ikke, retten er afskåret fra dette, fordi det ikke i sagen er gjort gældende, f.eks. fra speditionsfirmaet Danzas' side, at de franske myndigheder lovligt kunne opkræve afgifterne.

Pretura's *andet* spørgsmål har følgende ordlyd:

»Kan den forelæggende ret, som i medfør af national ret under alle omstændigheder har pligt til at afsige dom i sagen mellem parterne — i den situation, at Domstolen under en præjudiciel sag, uanset begrundelsen herfor, erklærer sig inkompetent til at afgøre de forelagte spørgsmål — også fortolke fællesskabsretten, og hvilke begrænsninger og kriterier skal i så fald gælde herfor? Eller skal retten derimod udelukkende pådømme sagen i henhold til national ret?«.

Hvis Domstolen fastslår, at det af den nationale domstol forelagte spørgsmål ikke har nogen forbindelse med fortolkningen af traktaten eller med gyldigheden og fortolkningen af retsakter, som er udstedt i henhold hertil (og at spørgsmålet derfor ikke er omfattet af artikel 177), må den nationale domstol acceptere denne afgørelse og afgøre sagen i overensstemmelse med det retssystem, den skal anvende. Afviser Domstolen at besvare et spørgsmål, fordi den ikke finder det godtgjort, at den nationale domstol har overvejet, hvorvidt en afgørelse af spørgsmålet er nødvendig, før der afsiges dom, må den nationale domstol tage stilling hertil. Kommer den til det resultat, at en afgørelse af spørgsmålet er nødvendig, kan den utvivlsomt forelægge sagen for Domstolen på ny, men den nationale domstol må, således som det er sket i den foreliggende sag, fremlægge et tilstrækkeligt materiale for Domstolen til at overbevise denne om, at den nationale domstol har haft opmærk-

somheden henledt på det rigtige spørgsmål.

Ved det *tredje* spørgsmål spørges der:

»Indeholder fællesskabsretten i tilslutning til de kriterier, der skal anvendes ved fortolkningen af EØF-traktatens artikel 177, en almindelig retsgrundsætning, hvorefter de nationale retter, ved behandlingen af sager, hvorunder der opstår sådanne spørgsmål om fortolkning af fællesskabsretten, som har relation til nationale bestemmelser, eventuelt i et andet retssystem end den forelæggende rets — skal eller kan give tilladelse til, at den pågældende medlemsstats myndigheder adciteres, før Domstolen anmodes om en præjudiciel afgørelse?«.

Jeg tror ikke, at der findes en almindelig grundsætning i fællesskabsretten, hvorefter myndighederne i den medlemsstat, hvis lovgivning forelægges til bedømmelse, kan eller skal adciteres for domstolene i en anden medlemsstat. Tværtimod består der formentlig en almindelig grundsætning, der er fælles for lovgivningen i medlemsstaterne, hvorefter nationale domstole ikke kan anfægte fremmede statsakter, i hvert fald ikke når disse har fundet sted ved udøvelsen af suverænitetsmæssige beføjelser (jf. Rousseau, *Droit International Public*, 1980, Vol. IV, s. 14-15; O'Connell, *International Law*, 1970, Vol. II, s. 847). Jeg finder det ikke nødvendigt at afgøre dette spørgsmål i den foreliggende sag, for selv i tilfælde af, at der ikke findes et sådant princip, ville det være et spørgsmål, der skulle afgøres i national ret, om en anden stat kan adciteres i sådanne sager, og om en medlemsstat kan rejse indsigelse om søgsmålsimmunitet med henblik på ikke at blive adciteret. Forelæggelsesproceduren efter artikel 177 (i modsætning til direkte søgsmål efter artikel 169) giver ikke mulighed for at adcitere medlemsstater, men giver disse mulighed for at intervenere. Endnu mindre kan der antages at bestå en fællesskabsretlig regel om, at medlemsstater skal eller kan adciteres i den nationale sag, før sagen forelægges. Herudover tillægger artikel 177 hverken Domstolen eller nationale domstole bemyndigelse til at træffe afgørelse vedrørende gyldigheden af en medlemsstats lovgivning. Som Domstolen udtalte i sag 20/64 *Albatros* mod *Sopéco*, Sml. 1965-1968, s. 1, kan Domstolen på grundlag af denne bestemmelse »hverken anvende traktaten på et bestemt sagsforhold eller efterprøve en intern retsakts gyldighed i forhold til traktaten, således som den har fået til opgave at gøre det i artiklerne 169 og 170«. I sådanne sager er Domstolens rolle begrænset til at afgøre de fortolkningsspørgsmål, som er omtalt i artikel 177, stk. 1.

Ved det *fjerde* spørgsmål spørges der:

»Bliver den materielle fællesskabsrets beskyttelse, når der for en national ret eller af en national ret under en retssag mellem private rejses et fortolkningsspørgsmål, der direkte drejer sig om retsstillingen for den enkelte borger eller erhvervsdrivende i en medlemsstat, under alle omstændigheder forskellig fra og svagere end den beskyttelse, som kan ydes samme retsstilling i tilfælde af, at der, i retssager ved hhv. en national

domstol eller ved EØF-Domstolen med deltagelse af medlemsstaternes myndigheder, rejses spørgsmål om de bestemmelser, hvis forenelighed med EØF-traktaten skal afgøres ved fortolkningen?«.

Jeg er ikke klar over det virkelige formål med dette spørgsmål og er i tvivl om, hvorvidt det er omfattet af artikel 177. Lader vi tvivlen komme det til gode, er det muligt at det rejser det spørgsmål, som blev diskuteret i den tidligere sag ved Domstolen, om en privat kan påstå sig frifundet for et krav imod ham under anbringende af, at kravet alene består på grundlag af en med EØF-traktaten uforenelig bestemmelse i lovgivningen i en medlemsstat, der er en anden end den, hvor sagen er anlagt, og førstnævnte medlemsstat ikke er part i sagen. Ser man bort fra sagens ordre public-aspekter, som kan udelukke, at en anden medlemsstats lovgivning kan håndhæves, er det min opfattelse, at hvis et sådant spørgsmål rejses, må det afgøres, hvad enten den medlemsstat, hvis lovgivning forelægges til behandling, er part i sagen eller ej. Nationale domstole er vant til at afgøre spørgsmål om fremmed ret, hvor der ikke er rejst spørgsmål om fællesskabsret. Så meget desto mere bør de gøre dette med hensyn til forretningsmæssige mellemværender, hvor der er opstået spørgsmål om foreneligheden af en anden medlemsstats lovgivning med fællesskabsretten. Der vil være sproglige vanskeligheder og vanskeligheder med hensyn til at fremføre medlemsstatens synspunkt, men dette udelukker ikke, at en ret i en anden medlemsstat kan træffe afgørelse, navnlig hvor afgørelsen alene er bindende inter partes og ikke er bindende for medlemsstaten selv. Der kan eventuelt være procesformer til rådighed, som bemyndiger den nationale domstol til at give medlemsstaten muligheden vor at fremlægge sine argumenter eller beviser for retten, og som nedsætter risikoen for, at der uforvarende træffes en forkert afgørelse. Under en forelæggelse for Domstolen i henhold til artikel 177 er der mulighed for at intervenere, hvilket, selv om det ikke stiller medlemsstaten i samme situation som en part for den nationale domstol, giver Domstolen mulighed for at erfare den pågældende medlemsstats holdning.

Det *femte* spørgsmål drejer sig om, hvorvidt EØF-traktatens artikel 95 skal fortolkes således, at forbudet mod interne afgifter, hvis størrelse afhænger af en given vares oprindelse og herkomst, i nærværende sag omfatter de franske bestemmelser om hedvine, der er nærmere beskrevet i den første Fogliasag. Af de allerede anførte grunde kan Domstolen ikke under den forelagt præjudiciel sag i henhold til artikel 177 efterprøve en intern retsakts gyldighed, således som den har fået til opgave at gøre det i artikel 169. »Den kan dog af teksten i den anmodning, som er forelagt af en national domsmyndighed, uddrage de spørgsmål, som falder ind under en præjudiciel fortolkning af traktaten«; *Albatros* mod *Sopéco,* anførte sted. Det femte af de af Pretura di Bra stillede spørgsmål synes derfor at måtte forstås således, at der spørges om, hvorvidt EØF-traktatens artikel 95 korrekt fortolket forbyder medlemsstaterne at klassificere hedvine i afgiftsmæssig henseende efter kriterier, som, under

henvisning til et produkts objektive karaktertræk eller til oprindelsesbetegnelser, har den virkning, at indførte produkter fra en anden medlemsstat henføres under en kategori, for hvilken afgiftssatsen er højere end den, som gælder for det indenlandske produkt.

Vedrørende spørgsmålet om anvendelsesområdet for EØF-traktatens artikel 95 er det klart fastslået i praksis, at en forskelsbehandling mellem det indenlandske og det indførte produkt ikke udtrykkeligt behøver at være fastslået på grundlag af oprindelse. I denne forbindelse må den nationale domstol tage hensyn til reglernes virkelige indhold og ikke blot deres formelle udformning. Det afgørende kriterium er, hvor meget den enkelte afgift faktisk indvirker på den indenlandske produktion på den ene side og på importerede varer på den anden side, jf. sag 55/79, *Kommissionen* mod *Irland,* Sml. 1980, s. 481 (navnlig s. 491). Således kan en afgiftsmæssig sondring mellem produkter med forskellige fysiske egenskaber udgøre en tilsidesættelse af artikel 95, hvor sondringens faktiske virkning er at give den nationale produktion en fordelagtigere behandling.

For at artikel 95 kan finde anvendelse, er det imidlertid nødvendigt at bevise, at den afgift, som pålægges det indførte produkt overstiger den, som pålægges »lignende indenlandske varer«. Eller at den afgift, som pålægges indførte varer, »indirekte vil kunne beskytte andre produkter«. Produkter ligner hinanden, jf. artikel 95, stk. 1, hvis de »over for forbrugerne frembyder ensartede egenskaber og tjener samme behov«. Kriteriet er ikke et strengt identitetskriterium, men et beslægtetheds- og sammenlignelighedskriterium, set i forhold til anvendelsen, jf. sag 168/78, *Kommissionen* mod *Frankrig,* Sml. 1980, s. 347. En afgift kan skabe indirekte beskyttelse for andre produkter, jf. artikel 95, stk. 2, hvis disse produkter konkurrerer, selv delvis, indirekte eller potentielt, med nærmere bestemte produkter i indførselslandet, som i dette land belægges med en lavere afgift eller på et gunstigere grundlag, jf. sag 27/67, *Firma Fink Frucht GmbH* mod *Hauptzollamt München — Landberger Straße,* Recueil 1968, s. 223.

Spørgsmålet om, hvorvidt to produkter over for forbrugerne frembyder ensartede egenskaber og tjener samme behov, og hvorvidt de konkurrerer med hinanden, er i det væsentlige spørgsmål, som henhører under sagens faktum. Som sådan må disse spørgsmål løses af den nationale domstol, når sagen er indledt ved en sådan domstol. Vedrørende løsningen af det første af disse spørgsmål, er det efter min opfattelse ikke afgørende, at det indførte og det indenlandske produkt er omfattet af samme definition i en rådsforordning om en fælles markedsordning, såsom forordning nr. 337/79 af 5. februar 1979, EFT L 54, 1979, s. 1, bilag II, eller i den fælles toldtarif således som det ses i EFT L 335, 1978, s. 105, pos. 22.05C. Det grundlag, som lovgivningsmagten anvender ved udarbejdelsen af den definition, der omfatter to eller flere produkter kan, men gør det ikke nødvendigvis, svare til det grundlag, som domstolene må anvende ved afgørelsen af, om disse produkter er »lignende« eller om de »konkurrerer«. I *Firma Fink Frucht* mod

Hauptzollamt München — Landberger Straße udtalte Domstolen, at »den i artikel 95, stk. 1, nævnte lighed består, når de pågældende varer normalt må anses for omfattet af den samme afgiftsmæssige, toldmæssige eller statistiske beskrivelse i de enkelte tilfælde«. I denne sag omtalte Domstolen imidlertid den klassifikation, som var fastsat i den anfægtede nationale lovgivning, og ikke de klassifikationer, som findes i fællesskabslovgivningen, og som påberåbes med henblik på at bevise, at det indenlandske og det indførte produkt ligner hinanden.

I den foreliggende sag kan det muligvis være nødvendigt at foretage en særskilt bedømmelse af, hvorvidt et indført produkt, som er klassificeret som en hedvin uden kontrolleret oprindelsesbetegnelse, ligner eller konkurrerer med en hedvin med kontrolleret oprindelsesbetegnelse eller med naturligt søde vine (vins doux naturels). Det er tænkeligt, at der må gives forskellige svar på dette spørgsmål i de to tilfælde når henses til, at den franske regering i den første Foglia-sag sondrede mellem de to slags hedvine på grundlag af, at den mildere afgiftsordning for vine med kontrolleret oprindelsesbetegnelse var begrundet i hensynet til opretholdelsen af lige konkurrence-betingelser mellem de produkter, for hvilke der gælder et minimum af regler, og de produkter, for hvilke der gælder strenge regler for fremstillingen, og endvidere sondrede mellem vins doux naturels og andre vine på grundlag af, at førstnævnte fremstilles af vin, hvoraf der kun må fremstilles en begrænset mængde pr. hektar, og som derfor er forskellige fra mere industrialiserede produkter. Kommer den nationale domstol til, at indenlandske og indførte produkter er »lignende« eller »konkurrerer« må det afgøres, hvorvidt fællesskabsretten tillader nogen form for afgiftsmæssig forskelsbehandling.

I sag 148/77, *Hansen* mod *Hauptzollamt Flensburg*, Sml. 1978, s. 1787, (s. 1805) udtalte Domstolen:

»Under hensyn til, at de pågældende bestemmelser ikke er gjort ensartet eller blevet tilnærmet, forbyder fællesskabsretten på sit nuværende udviklingstrin ikke, at medlemsstaterne indrømmer fiskale fordele i form af fritagelse for eller nedsættelse af afgifter for bestemte former for spiritus eller bestemte producentgrupper«.

Det må imidlertid erindres, at ganske bortset fra enhver begrænsning i en medlemsstats afgiftsbeføjelser, som følger af den fælles markedsordning, jf. forordning nr. 337/79, af den art, som blev gjort til genstand for undersøgelse i sagerne 36 og 71/80, *Irish Creamery and Milk Suppliers' Association*, dom af 10. marts 1981, endnu utrykt, gælder den yderligere begrænsning, som Domstolen i sag 178/77 *Hansen* mod *Hauptzollamt Flensburg* har beskrevet på følgende måde:

»ifølge artikel 95 skal sådanne begunstigelsesordninger imidlertid uden forskel også gælde for spiritusprodukter fra andre medlemsstater«.

En begunstigelsesordning, som gælder for nærmere bestemte geografiske områder, men hvoraf ingen omfatter områder i andre medlemsstater, kan ikke siges at være i overensstemmelse med dette kriterium. Det tilkommer den nationale domstol at afgøre disse

spørgsmål på grundlag af de ovenfor refererede domme og på grundlag af dommene i sagerne 142 og 143/80, *Amministrazione delle Finanze dello Stato* mod *Essivi* og *Salengo*, dom af 27. maj 1981, endnu utrykt.

På grundlag af det anførte skal jeg tillade mig at foreslå, at de af Pretura di Bra stillede spørgsmål besvares således:

1. Ved anvendelsen af EØF-traktatens artikel 177 er det den nationale domstols pligt at afgøre, hvorvidt en afgørelse af et spørgsmål er nødvendig for at afsige dom, før den anmoder Domstolen om at afgøre spørgsmålet. Domstolen har ret til at afslå at besvare et spørgsmål fra en national domstol i tilfælde, hvor det fremgår af forelæggelseskendelsen, at den nationale domstol ikke har bedømt dette forhold korrekt.

2. Når en domstol i en medlemsstat skal afgøre et spørgsmål af den art, som er beskrevet i EØF-traktatens artikel 177, stk. 1, kan den forelægge spørgsmålet for Domstolen under forudsætning af, at den nationale domstol tager hensyn til reglerne i samme artikels stykke 2.

3. I henhold til fællesskabsretten hverken kan eller skal den nationale domstol, når den skal fortolke et fællesskabsretligt spørgsmål, der drejer sig om nationale regler i en anden medlemsstat, bestemme, at myndighederne i denne stat skal adciteres.

4. Spørgsmål, der vedrører foreneligheden af lovgivningen i en medlemsstat med fællesskabsretten, kan om fornødent afgøres af domstolene i en anden medlemsstat i en sag mellem private, uanset om førstnævnte medlemsstat er part i sagen.

5. EØF-traktatens artikel 95, korrekt fortolket, forbyder medlemsstaterne at klassificere hedvine i afgiftsmæssig henseende på en sådan måde, at indførte vine pålægges en højere afgift end indenlandske vine, også selv om klassifikationen er sket på grundlag af produkternes objektive kendetegn, når det indenlandske og det indførte produkt over for forbrugerne frembyder ensartede egenskaber og tjener samme behov, eller de nævnte produkter konkurrerer, selv om dette sker delvis, indirekte eller potentielt.